



Utrecht, 4 februari 2016

**Geachte leden van de Commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,**

Naar aanleiding van het Notaoverleg van 10 februari a.s. over de initiatiefnota 'Eerlijk Werk Wereldwijd' van de Kamerleden Van Laar en Kerstens wil de coalitie Stop Kinderarbeid graag de volgende opmerkingen en aanbevelingen aan u voor leggen.

1. De Initiatiefnota *Eerlijk Werk Wereldwijd* begint met een schrijnend voorbeeld van een meisje van 14 jaar dat in een spinnerij werkte in **Tirupur 'T-shirt town'** in Zuid-India en zelfmoord pleegde vanwege de eindeloze werkdagen, 7 dagen per week, slapend in een barak bij de spinnerij die ze niet mocht verlaten. Het voorbeeld komt uit het rapport *Flawed Fabrics*<sup>(1)</sup> van SOMO en de Landelijke India Werkgroep van oktober 2014 waaruit blijkt dat ruim 200.000 meisjes en jonge vrouwen onder dergelijke omstandigheden werken. Uit publicaties in 2015 als *Kinderen van de Schemering*<sup>(2)</sup>, *Girls duped into "bonded labour" in India's textile mills*<sup>(3)</sup> en *Bijna alle meisjes in spinnerijen hebben grote lichamelijke en psychische problemen*<sup>(4)</sup> blijkt dat de situatie niet of nauwelijks is veranderd.

Nederlandse en in Nederland actieve bedrijven hebben tot nu toe ook geen substantiële stappen ondernomen om verandering in deze situatie te brengen. Ook gesprekken van Minister Ploumen en haar voorgangers met Indiase collega's hebben nog geen beweging in de zaak gebracht.

**Aanbeveling**

*Het zou zeer wenselijk zijn Minister Ploumen de betrokken kledingbedrijven en branche-organisaties dringend aanspreekt om deze flagrante schending van kinderrechten aan te pakken en in samenwerking met de EU en de OESO deze kwestie bij de Indiase regering aan de orde stelt. Gezien de ernst van het onderwerp kan niet worden gewacht tot het Convenant Kleding van start gaat.*

2. De Initiatiefnota noemt de **Memoranda of Understanding** met **India en Colombia** over MVO – en de uitbreiding daarvan naar andere landen – als mogelijkheid om eerlijk werk bespreekbaar te maken. Stop Kinderarbeid zou het toejuichen als de MoU's daar inderdaad voor gebruikt zouden worden. Wat betreft het MoU met India dat in 2011 is getekend is ons echter niet bekend dat dit onderwerp in brede zin of m.b.t. specifieke productieketens waar bijvoorbeeld kinderarbeid is geconstateerd, in de dialoog tussen India en Nederland aan de orde is geweest.

**Aanbeveling**

*Zowel de huidige als nieuwe MoU's over MVO zouden expliciete bepalingen moeten bevatten over het onderwerp eerlijk werk en het gezamenlijk oplossen of bevorderen van oplossingen voor problemen m.b.t. Nederlandse of in Nederland opererende bedrijven. In India zouden bijvoorbeeld kinderarbeid en andere 'eerlijk werk-kwesties' in de kleding-, zaden- en natuursteenproductie aan de orde gesteld kunnen worden.*

3. Aangezien de bestrijding van kinderarbeid een **prioriteit van de regering** is, en de huidige MVO Sector Risico Analyse op het gebied van kinderarbeid summier en onvolledig is, zal een grondige aanvullende analyse veel noodzakelijke nieuwe informatie opleveren voor vervolgactiviteiten, onder meer voor de agendering bij en de ontwikkeling en implementatie van Convenanten. Daarnaast is een dergelijke analyse zeer nuttig als basis voor de maatschappelijke en politieke discussie over de initiatiefnota van Kamerlid Van Laar (over het verbieden van producten gerelateerd aan kinderarbeid) en het door hen geïnitieerde Fonds tegen Kinderarbeid.

#### **Aanbeveling**

*De regering zou in vervolg op de MVO Sector Risico Analyse een **Kinderarbeid Sector Risico Analyse** moeten laten doen, die overheid, bedrijven, sectororganisaties en maatschappelijke organisaties een beter en diepgaander inzicht geeft in de aard en omvang van kinderarbeid in de volledige productieketens van Nederlandse en in Nederland actieve bedrijven. Het zou een belangrijke bron zijn voor activiteiten tegen kinderarbeid, onder meer middels sector Convenanten. Nederland zou een dergelijke Kinderarbeid Sector Risico Analyse ook in EU verband moeten bepleiten. Het huidige voorzitterschap van Nederland biedt daarvoor een uitgelezen kans.*

4. Een aanzienlijk aantal economische sectoren spreekt of onderhandelt nu over **IMVO Convenanten**. Het doel van Minister Ploumen is om in 2016 tien van dergelijke Convenanten te kunnen afsluiten tussen bedrijfsleven, vakbonden, NGO's en de overheid zelf. In de meeste van die sectoren zijn kinderarbeid, het ontbreken van een leefbaar loon en/of slechte arbeidsomstandigheden – vaak met name voor vrouwen - substantiële problemen. In de tussenrapportage van 10 juli 2015 laat de Minister weten dat maatschappelijke organisaties zijn gevraagd vanuit hun expertise advies uit te brengen over overstijgende thema's als kinderarbeid, vrouwenrechten en vakbondsrechten, problemen die ook door uw kamer als centrale onderwerpen voor Convenanten zijn benoemd. Vele maatschappelijke organisaties, waaronder Stop Kinderarbeid, spelen een actieve rol in het concretiseren van de thema's en de bijbehorende verwachtingen. Het is echter niet erg duidelijk welke rol deze overkoepelende thema's nu in de Convenant-gesprekken en onderhandelingen spelen. Een ander punt van zorg is de vrij passieve rol die de overheid speelt om te zorgen dat dit – het SER advies citerend – tot 'tastbare resultaten' leidt. De brief van het MVO Platform van 3 december 2015<sup>(5)</sup> gaat uitvoeriger in op de rol van overheid en waar deze nog tekortschiet.

#### **Aanbeveling**

*Gezien de centrale plaats van 'eerlijk werk' thema's in de OESO Richtlijnen en de grote problemen op dat gebied in productieketens van Nederlandse bedrijven, zou de regering er actief als initiator van én partij in de Convenant-gesprekken voor moeten zorgen dat 'eerlijk werk' – waaronder de bestrijding van kinderarbeid - **in alle Convenanten een centrale plek** krijgt. Om deze en andere aspecten van de OESO Richtlijnen tot concrete resultaten voor 'mens en milieu' te laten leiden is het onontbeerlijk dat de regering ervoor zorgt dat cruciale elementen van de OESO Richtlijnen - zoals due diligence van deelnemende bedrijven, een onafhankelijk klachtenmechanisme, stakeholderbetrokkenheid en transparantie van bereikte impact/resultaten voor mens en milieu - onderdeel uitmaakt van elk te sluiten Convenant. Wij gaan ervan uit dat bij alle Convenanten naast de brancheorganisaties een substantieel deel van hun leden zich committeren aan die resultaten.*

#### **Tot slot**

De coalitie Stop Kinderarbeid en haar leden implementeren zelf ook projecten en activiteiten waarin samen met bedrijven en andere – vaak lokale - organisaties wordt gewerkt aan het bestrijden van kinderarbeid en het bevorderen van eerlijk werk in een aantal sectoren: kleding, schoenen, natuursteen, zaden, goud, hazelnoten en koffie. Leden van uw Commissie hebben regelmatig Kamervragen over die sectoren gesteld. Een goed voorbeeld<sup>(6)</sup> van ons werk met lokale

organisaties en bedrijven is om kinderen die natuurstenen ‘kinderkopjes’ hakken op school te krijgen. Het verslag<sup>(7)</sup> van het eerste jaar van het huidige 3-jarige programma – gefinancierd middels een amendement van uw Kamer – geeft goed inzicht in de uitdagingen en ontwikkelingen. Ook is er een recente bredere evaluatie<sup>(8)</sup> van Child Labour Free Zone aanpak beschikbaar, evenals een handboek<sup>(9)</sup> voor organisaties die met de aanpak aan de slag willen.

Stop Kinderarbeid waardeert uw aandacht en inzet voor de noodzaak van bestrijding van kinderarbeid door bedrijven in hun productieketens alsmede de lokale en regionale Child Labour Free Zones aanpak. Zij hoopt op uw blijvende inzet op dit thema.

Met vriendelijke groet,

Sofie Ovaa, coördinator Stop Kinderarbeid



Gerard Oonk, senior beleidsadviseur Stop Kinderarbeid

tel. 030-2321340

***‘Stop Kinderarbeid – School, de beste werkplaats’ (SKA)** is een coalitie gecoördineerd door Hivos. De coalitie bestaat uit de Algemene Onderwijsbond (AOB), FNV Mondiaal, Hivos, ICCO Coöperatie, Kerk in Actie, de Landelijke India Werkgroep (LIW) en Stichting Kinderpostzegels Nederland, en werkt samen met lokale organisaties in Azië, Afrika en Latijns-Amerika. Zie ook: [www.stopkinderarbeid.nl](http://www.stopkinderarbeid.nl)*

#### Noten

- 1 <http://www.indianet.nl/pb141028.html>
- 2 <http://www.indianet.nl/151212.html>
- 3 <http://news.trust.org/item/20150806000231-8usi5/?source=it>
- 4 <http://www.indianet.nl/150331n.html>
- 5 [http://mvoplatform.nl/publications-en/Publication\\_4258-nl/](http://mvoplatform.nl/publications-en/Publication_4258-nl/)
- 6 <http://nochildleftbehind.co.uk/>
- 7 <http://www.stopkinderarbeid.nl/eerste-jaarrapportage-out-of-work-and-into-school-project/>
- 8 <http://www.stopchildlabour.eu/assets/151022-CLFZ-Synthesis-Report-FINAL.pdf>
- 9 [http://stopchildlabour.wbbclient.com/assets/2015/06/SCL\\_CLFZ\\_handbook\\_FINAL\\_LR\\_complete.pdf](http://stopchildlabour.wbbclient.com/assets/2015/06/SCL_CLFZ_handbook_FINAL_LR_complete.pdf)